วารสารปราชญ์ประชาคม
ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 มกราคม-กุมภาพันธ์ 2569
Journal of Scholar Community
Vol.4 No.1 January-February 2026

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้

กิติศักดิ์ สุขวโรดม [1*]

รับบทความ: 18 เมษายน 2568 แก้ไขบทความ: 4 มิถุนายน 2568 ตอบรับบทความ: 27 สิงหาคม 2568

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยก่อนและหลังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยมีแบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวมีการสอบก่อนและหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเมืองถลาง จำนวน 30 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่มห้องเรียน โดยนักเรียนห้องที่ 4 เป็นกลุ่มทดลองการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ จำนวน 6 แผน และ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ได้ดำเนินการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญและการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งได้ค่าไม่ต่ำกว่า 0.50 โดยเน้นความสอดคล้องกับตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วรรณคดีไทย วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้

[1] ครู โรงเรียนเมืองถลาง จังหวัดภูเก็ต

[*] อีเมล: kitisak32632@gmail.com

The Development of Learning Achievement in Thai Literature of Mathyomsuksa 6 Students Using inquiry-Based Teaching Method

Kitisak Sukhawarodom [1*]

Abstract

The purpose of this research were to compare achievement in Thai literature before and after studying of Mathayomsuksa 6 students using inquiry-based teaching method. This research is an experimental research with a One Group Pretest and Posttest Design. The sample group used in the research was 30 Mathayom 6 students of Muang Thalang School, semester 1, Academic year 2024. They was selected by Cluster Random Sampling The students in Room 4 were the experimental group for learning management using the inquiry-based teaching method to improve the learning achievement in Thai literature. The instrument for collecting data was 1) 6 lesson plan using inquiry based learning. 2) The 30 questions with four multiple choices achievement test. was evaluated by experts, and the Item-Objective Congruence (IOC) index was analyzed, yielding a value of no less than 0.50. This ensures alignment with the learning standards and objectives Analysis data by mean, standard deviation. The research results were found as follows; Thai literature achievement of Mathayomsuksa 6 students after learning by using inquiry method were higher than the achievement scores before learning by using inquiry method the scores were significantly .05 level.

Keywords: Learning Achievement, Thai Literature, Inquiry-Based Teaching Method

[1] Teacher Muang Thalang Phuket School
[*] Email: kitisak32632@gmail.com

บทนำ

การจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันได้รับความสนใจอย่างมาก เนื่องจากสังคมและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้การศึกษาต้องมีการปรับตัวเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21 การจัดการเรียนรู้แบบดั้งเดิมที่เน้นการสอนโดยครูเป็นศูนย์กลางและการท่องจำเริ่มมีข้อจำกัดในการพัฒนาทักษะที่จำเป็น เช่น การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการสร้างสรรค์องค์ความรู้ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง

วรรณคดีไทย เป็นหนึ่งในวิชาที่มีความสำคัญในหลักสูตรการศึกษาของประเทศไทย เนื่องจากวรรณคดีไม่เพียงแต่เป็นเครื่องมือในการปลูกฝังทักษะทางภาษาเท่านั้น แต่ยังเป็นสื่อที่สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยม วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ของสังคมไทย อย่างไรก็ตาม การสอนวรรณคดีไทยในปัจจุบันยังประสบปัญหาหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ นักเรียนหลายคนมองว่าวรรณคดีเป็นเรื่องยากและซับซ้อน เนื่องจากวิธีการสอนส่วนใหญ่มักเน้นการท่องจำและการตีความแบบตายตัว มากกว่าการเรียนรู้ผ่านการคิดเชิงลึกและการสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ ซึ่งตรงกับคำกล่าวของ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2558) ที่ว่า ผู้เรียนไม่ชอบวรรณคดีเพราะรู้สึกว่าวรรณคดีไม่สนุก ไม่เหมาะสมกับวัย เป็นเรื่องที่ล้าสมัยและเนื้อหาไม่เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต และประภาศรี สีหอำไพ (2535) ได้กล่าวทำนองเดียวกันว่า การเรียนการสอนวรรณคดียังประสบปัญหาหลายประการ คือ นักเรียนไม่สนใจเรียน เห็นว่าวรรณคดีไทยเป็นเรื่องเพ้อฝันไร้เหตุผล ครูไม่มีวิธีสอนที่จูงใจนักเรียนให้เกิดความสนใจ มุ่งสอนเพื่อให้นักเรียนท่องจำนำไปใช้สอบ และครูบางคนยึดติดกับการสอนแบบเดิม ขาดการศึกษาค้นคว้าไม่มีเทคนิคการสอนแบบใหม่ ทำให้นักเรียนขาดความสนใจ

เทคนิคและวิธีสอนเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการจัดการเรียนการสอน หากครูมีวิธีสอนที่มีประสิทธิภาพก็อาจจะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้านวรรณคดีไทย ซึ่งสิ่งที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอน คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความเหมาะสมและประโยชน์สูงสุดที่จะเกิดแก่ผู้เรียน ซึ่ง ทิศนา แขมมณี (2566) กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางว่าเป็นการจัดสภาพการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัวทั้งด้านกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยนักเรียนมีบทบาทในการเรียนรู้มากกว่าครูผู้สอน สามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ดังที่ ทิศนา แขมมณี (2566) กล่าวว่า วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้เป็นการดำเนินการเรียนการสอนโดยผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดคำถาม ความคิดและลงมือหาความรู้ เพื่อนำมาประมวลหาคำตอบหรือข้อสรุปด้วยตนเอง โดยผู้สอนช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียน สอดคล้องกับที่ วัชรา เล่าเรียนดีและคณะ (2560) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการสืบเสาะหาความรู้มีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ เพราะเป็นการสร้างความหมายกับความรู้ใหม่ด้วยตนเองของ

ผู้เรียน มีการสืบค้นหาคำตอบที่ตนเองสงสัยอยากรู้ ความสงสัยอยากรู้จะทำให้เกิดความพึงพอใจขึ้น โดยเฉพาะเมื่อผู้เรียนสร้างความเข้าใจได้คำตอบ ได้ผลจากการปฏิบัติของตนเอง

วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ เป็นหนึ่งในแนวทางที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในการจัดการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นสร้างความเข้าใจให้ผู้เรียน (Engage) 2) ขั้นสำรวจและค้นหา (Explore) 3) ขั้นอธิบายความรู้ (Explain) 4) ขั้นขยายความเข้าใจ (Elaborate) และ5) ขั้นประเมินผล (Evaluate) จากแนวคิดข้างต้นจะเห็นได้ว่า วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้เป็นวิธีสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีขั้นตอนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยวิธีการสืบค้นหาความรู้ด้วยตนเอง จึงเป็นแนวทางที่มีความสำคัญในการแก้ปัญหาดังกล่าว เนื่องจากกระบวนการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอนจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในกระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนการสอนวรรณคดีและวรรณกรรมไทยในปัจจุบันยังพบว่าไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ประสบปัญหาทั้งครูผู้สอนและผู้เรียน คือ ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย ขาดแรงจูงใจในการเรียนวรรณคดี เนื่องจากนักเรียนมองว่าวรรณคดีเป็นเรื่องไกลตัวและเนื้อเรื่องค่อนข้างยาว ดังที่ นัฒริยา ปิ่นทอง (2564) กล่าวโดยสรุปไว้ว่า การเรียนการสอนวรรณคดียังมีปัญหาอยู่มากโดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่นักเรียนขาดความสนใจ ไม่เห็นคุณค่าของการเรียนวรรณคดี การเรียนการสอนวรรณคดีจึงมีผลสัมฤทธิ์ผิดไปจากวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพราะครูมุ่งเนื้อหา ประวัติผู้แต่ง เน้นท่องจำคำศัพท์มากกว่าการพัฒนาความคิดการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ความรู้จากวรรณคดีไทย ซึ่งสอดคล้องกับ พิกุล จันทร์นาลาว (2565) การเรียนการสอนวรรณคดีไทยนั้นครูผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนเทคนิคและวิธีการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น มีแรงจูงใจ และสนใจในกาเรียน นอกจากประเด็นปัญหาดังกล่าวแล้ว ปัญหาสำคัญ คือ จากการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเมืองถลาง ปีการศึกษา 2566 ที่ผ่านมา พบว่า คะแนนการทำแบบทดสอบในรายวิชาภาษาไทย สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรมของนักเรียนนั้นต่ำกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 60 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเรียนการสอนวรรณคดีไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

จากแนวคิดดังกล่าว มีผู้สนใจนำวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้มาใช้ในการวิจัย ได้แก่ ปิยนุช แหวนเพชร (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้แผนที่ความคิด พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้แผนที่ความคิดสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ พิกุล จันทร์นาลาว (2565) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยหนีนางผีเสื้อ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยหนีนางผีเสื้อ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียน

โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยหลงเรียน ($\bar{x}$ = 15.92) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{x}$ = 8.50) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากความสำคัญและที่มาของปัญหา ผู้วิจัยจึงสนใจการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ เป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการสร้างองค์ความรู้ใหม่ โดยเฉพาะในวิชาวรรณคดีไทย ซึ่งมีความซับซ้อนในการตีความและวิเคราะห์ หากครูผู้สอนสามารถวิธีสอนนี้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม จะช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในวรรณคดีไทยอย่างลึกซึ้ง รวมถึงมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จึงให้การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่อง เสภาขุนช้างขุนแผน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยก่อนและหลังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้

วรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ จึงเป็นแนวทางที่มีความสำคัญในการแก้ปัญหาดังกล่าว เนื่องจากกระบวนการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอนจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในกระบวนการเรียนรู้ วัชรา เล่าเรียนดี และคณะ (2560) ดังนี้ 1. Engage (สร้างความสนใจให้ผู้เรียน) ในขั้นตอนนี้ ครูจะเริ่มต้นด้วยการตั้งคำถามหรือเสนอประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวรรณคดีที่น่าสนใจเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น การใช้คำถามที่ท้าทายหรือการเชื่อมโยงเนื้อหากับบริบทในชีวิตประจำวันจะช่วยให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการศึกษาเนื้อหาวรรณคดีมากขึ้น 2. Explore (สำรวจและค้นหา) ในขั้นนี้ ผู้เรียนจะได้มีโอกาสสำรวจเนื้อหาด้วยตนเองผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การอ่านวรรณคดี การวิเคราะห์เนื้อหา และการอภิปรายร่วมกับเพื่อน การสำรวจนี้ช่วยให้ผู้เรียนได้สัมผัสและเข้าใจเนื้อหาวรรณคดีในมุมมองที่ลึกซึ้งขึ้น รวมถึงพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการเชื่อมโยงความรู้ 3. Explain (อธิบายความรู้) หลังจากที่ผู้เรียนได้สำรวจและรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้เรียนจะต้องอธิบายสิ่งที่ได้เรียนรู้ โดยครูจะทำหน้าที่ช่วยในการเสริมความเข้าใจและแก้ไขข้อผิดพลาดหรือความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน การอธิบายนี้เป็นการสร้างความรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนและครู ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ 4. Elaborate (ขยายความเข้าใจ) ในขั้นนี้ ผู้เรียนจะได้ขยายความรู้ที่ได้เรียนรู้เพิ่มเติม โดยอาจผ่านการประยุกต์ใช้ความรู้ในการแก้ปัญหาใหม่ ๆ หรือการนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่หลากหลาย การเรียนรู้ในขั้นนี้จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้วรรณคดีกับชีวิตจริงได้ดีขึ้น และพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์

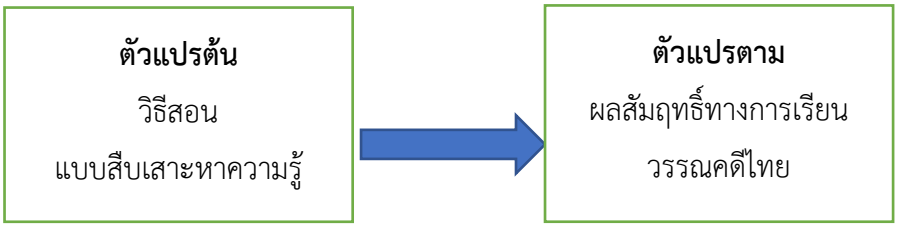
และการคิดสร้างสรรค์ และ 5. Evaluate (ประเมินผล) ในขั้นสุดท้ายนี้ ผู้เรียนและครูจะทำการประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งอาจเป็นการประเมินทั้งจากการทำกิจกรรม การนำเสนอผลงาน หรือการทดสอบความรู้

การประเมินผลนี้จะช่วยให้ครูทราบถึงความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน และสามารถปรับปรุงการสอนในครั้งต่อไปได้ ซึ่ง ทิศนา แขมมณี (2566) ให้ความหมายของวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ เป็นการดำเนินการเรียนการสอน โดยผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดคำถาม เกิดความคิด และลงมือแสวงหาความรู้ เพื่อนำมาประมวลคำตอบหรือข้อมูลสรุปด้วยตนเอง โดยที่ผู้สอนช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียน เช่นเดียวกับ ณัฐวุฒิ ศรีระษา (2564) ให้ความหมายของวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดข้อสงสัยหรือคำถามแล้วแสวงหาความรู้หรือคำตอบอย่างเป็นกระบวนการด้วยตนเอง โดยมีผู้สอนช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน และนำขั้นตอนการจัดการเรียรู้ดังกล่าวมาใช้สอนวรรณคดีไทย ซึ่ง รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ (2549) กล่าวว่า วรรณคดี คือ งานประพันธ์ที่แสดงความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์อย่างมีศิลปะ งานประพันธ์ที่สืบทอดกันมาช้านาน มีเวลาเป็นเครื่องตัดสิน และมีผู้ยกย่องคุณค่าเป็นที่ประจักษ์อย่างกว้างขวาง มักได้รับการเรียกขานว่าวรรณคดี ส่วนงานประพันธ์ในรูปแบบอย่างใหม่ซึ่งปรากฏนับแต่สมัยรัชกาลที่ 5 เป็นต้นมา และมีคุณค่าในฐานะเป็นงานประพันธ์ร่วมสมัย เรียกว่า วรรณกรรม โดย พวงเล็ก อุตระ (2539) กล่าวว่า การสอนวรรณคดีมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เห็นคุณค่าของวรรณคดี และงานประพันธ์ที่ใช้ภาษาอย่างมีรสนิยมในฐานะเป็นวัฒนธรรมของชาติ คือ ให้เกิดความซาบซึ้งในรสแห่งความไพเราะของวรรณคดี อันประกอบด้วย เสียง รสของคำ รสของความเข้าใจภาษาที่ใช้ในวรรณคดีซึ่งเป็นภาษาที่ผู้เขียนเลือกสรรคำที่ไพเราะ และมีอำนาจ ส่วนที่สำคัญประการหนึ่งที่ผู้สอนต้องคำนึงถึงเสมอในการสอนวรรณคดี คือ วิธีการสอนวรรณคดีเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ส่วนสุจริต เพียรชอบ และ สายใจ อินทรัมพรรย์ (2538) กล่าวถึงด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวรรณคดีนั้น ควรเลือกกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนที่เหมาะสมกับเรื่องที่สอนเพื่อดึงดูดและจูงใจนักเรียน ในขั้นตอนการสอนครูควรเลือกใช้วิธีสอนอย่างหลากหลาย ไม่ควรเน้นการถอดความ แต่ควรเน้นวิธีการที่ฝึกให้นักเรียนได้คิด ใช้เหตุผล ศึกษาค้นคว้าข้อมูลและร่วมกันทำกิจกรรม โดยปลูกฝังให้นักเรียนได้คิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียนวรรณคดีไทย เช่น การแต่งคำประพันธ์ การแข่งขันโต้กลอนสด สักวา ประกวดคำประพันธ์ การจัดแสดงละคร นอกจากนี้สื่อประกอบการเรียนการสอนวรรณคดีต้องไม่จำเจ ซึ่งการเลือกใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนนั้นครูควรมีการประเมินการเรียนการสอนวรรณคดีไทยทุกครั้ง

ดังนั้นวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นนั้นมีการสร้างความสนใจการทบทวนความรู้เดิมหรือ/และการเล่นเกมทบทวนความรู้ ก่อนเข้าขั้นสำรวจและค้นหาเป็นการค้นหาความรู้ใหม่ที่จะใช้เรียนในคาบนี้ เมื่อนักเรียนค้นหาข้อมูลแล้วนั้นสามารถที่จะอธิบายและลงข้อสรุปในขั้นที่ 3 จากนั้นเป็นการขยายความรู้โดยครูผู้สอนจะเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น และประเมินการเรียนการสอนตามวัตถุประสงค์

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามทฤษฎีเกี่ยวกับวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ซึ่งเป็นวิธีสอนที่เน้นกระบวนการสืบค้นความรู้ด้วยตนเอง มีการใช้ทักษะทางวิทยาศาสตร์อย่างเป็นระบบขั้นตอน ซึ่งเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่น่าสนใจอีกหนึ่งวิธี โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงทดลองพื้นที่วิจัย คือ โรงเรียนเมืองถลาง จังหวัดภูเก็ต ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 236 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/4 จำนวน 30 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยผู้วิจัยนำคะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 8 ห้อง ซึ่งนักเรียนห้องที่ 4 เป็นกลุ่มทดลองการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ชนิด ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ โดยมีขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) ขั้นสร้างความสนใจให้ผู้เรียน 2) ขั้นสำรวจและค้นหา 3) ขั้นอธิบายความรู้ 4) ขั้นขยายความเข้าใจ 5) ขั้นประเมินผล จำนวน 6 แผน แผนละ 50 นาที รวม 300 นาที เนื้อหาหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง รื่นรมย์วรรณศิลป์ มีเนื้อหาดังนี้ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเสภาขุนช้างขุนแผน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ลักษณะคำประพันธ์เสภาขุนช้างขุนแผน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง วิเคราะห์เนื้อเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง วิจารณ์เนื้อเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง สังเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง วิเคราะห์คุณค่าด้านสังคมของเสภาขุนช้างขุนแผน นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และนำผลการตรวจสอบมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้เฉลี่ยเท่ากับ 5.00

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่อง เสภาขุนช้างขุนแผน ซึ่งวัดจากคะแนนการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยมีการวัดตามทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม ด้านพุทธิพิสัย ดังนี้ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการนำไปใช้ เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ เสนอแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ต่อผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบการใช้ภาษา ความถูกต้องของข้อคำถาม และความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมของบลูม โดยนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 นำคะแนนที่ได้จากการทดลองใช้ หาค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป จากนั้นเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.21 – 1.00 จำนวน 30 ข้อ และนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตร KR-20 มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.85

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ก่อนการทดลองด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ ได้ทดสอบความรู้ด้วยแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังการทดลองด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ทำการทดสอบด้วยแบบทดสอบหลังเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกัน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย

การทดสอบ	n	$\bar{x}$	S.D.	Sig.
ก่อนเรียน	30	14.23	3.02	.000*
หลังเรียน	30	18.65	1.89	

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของกลุ่มเป้าหมาย ค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียน เท่ากับ 14.23 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.02 และคะแนนการทดสอบหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.65 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.89 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยการทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิตินั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของพรพิมล หงษ์น้อย (2559) ที่ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยเรื่อง มัทนะพาธาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการ

เรียนของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งยังสอดคล้องกับปิยนุช แหวนเพชร (2560) ที่ศึกษาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรคดีด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคแผนที่ความคิด ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้สูงกว่าก่อนการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ พิกุล จันทร์นาลาว (2565) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) นั้นหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองโดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ มีค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียน 14.23 คะแนน และคะแนนหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.65 คะแนน พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำวิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ไปใช้กับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ

2. ควรนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ไปใช้กับเนื้อหาอื่น ๆ เช่น การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การอ่านเชิงวิเคราะห์ หลักการใช้ภาษา

3. ควรนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ใช้ร่วมกับเทคนิคอื่น ๆ เช่น เทคนิคแผนที่ความคิดหรือแผนผังความคิด

บรรณานุกรม

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2558). *ศิลปะการสอนเพื่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21* (พิมพ์ครั้งที่ 2). วีพรินท์.

ณัฐวุฒิ ศรีระษา. (2564). *การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะความรู้ 5 ขั้น (5E) ร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา). Burapha University Library. https://webopac.lib.buu.ac.th/bibitem?bibid=b00334393

ทิศนา แขมมณี. (2566). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 23). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นัฒริยา ปิ่นทอง. (2564). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปกร).* DSpace at Silpakorn University. http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/handle/123456789/3816

ประภาศรี สีหอำไพ. (2535). *วิธีการสอนภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษา.* ไทยวัฒนาพานิช.

ปิยนุช แหวนเพชร. (2560). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้แผนที่ความคิด.* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร). DSpace at Silpakorn University. http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/handle/123456789/1473

พรพิมล หงษ์น้อย. (2559). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยเรื่องมัทนะพาธาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E)* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร). SURE. https://sure.su.ac.th/xmlui/handle/123456789/23226

พวงเล็ก อุตระ. (2539). *วิธีสอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา.* สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิกุล จันทร์นาลาว. (2565). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3* (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร). NU Intellectual Repository. https://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/handle/123456789/5536

รื่นฤทัย สัจจพันธุ์. (2549). *ความรู้ทั่วไปทางภาษาและวรรณกรรมไทย.* ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วัชรา เล่าเรียนดี, ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง และอรพิณ ศิริสัมพันธ์. (2560). *กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิดและยกระดับคุณภาพการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21* (พิมพ์ครั้งที่ 12). บริษัท เพชรเกษรมพริ้นติ้ง กรุ๊ป จำกัด.

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรัมพรรย์. (2538). *วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.